

Nawiedzenie kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej parafii w dekanacie Łańcut II w roku 2003¹

1. Geneza Nawiedzenia

Ks. prymas kard. Stefan Wyszyński zauważył, że „Kościół w Polsce przez wieki doświadczał błogosławionej obecności Maryi. Do Niej, na różnych etapach naszych dziejów, w niezliczonych potrzebach narodowych, rodzinnych i osobistych wołamy: *Pod Twoją obronę uciekamy się święta Boża Rodzicielko...* W sposób szczególny doświadczyliśmy obecności i pomocy Matki Chrystusowej w okresie niewoli komunistycznej”².

Szczególnie wyraziście duch polskiej pobożności maryjnej przenikał samego sługę Bożego prymasa kard. S. Wyszyńskiego, który wszystkie sprawy wielkie i ważne dla Kościoła i Ojczyzny, w tym religijno-moralne odrodzenie narodu „postawił na Maryję” - Panią Jasnogórską. Właśnie z „maryjności” prymasa Polski, pozbawionego przez władze komunistyczne wolności i więzionego w 1956 r. w domu Sióstr Nazaretanek w Komańczy (diecezji przemyskiej), zrodził się zamiar nawiedzenia wszystkich parafii w Polsce przez jedną kopię obrazu Matki Bożej Częstochowskiej³. Z jego też inicjatywy oo. paulini z Jasnej Góry podjęli się w lutym 1957 r. przygotowania dla nawiedzenia wiernej kopii cudownego obrazu jasnogórskiego. Wykonał ją w marcu – kwietniu 1957 roku na desce lipowej artysta malarz z Torunia prof. Leonard Torwirt. 14 maja 1957 r. podczas audiencji prymasa Polski u Ojca św. obraz Nawiedzenia został pobłogosławiony w Rzymie przez papieża Piusa XII⁴.

Dla realizacji królewskich zobowiązań religijno - moralnych wierności Bogu, Krzyżowi, Ewangelii, Kościołowi i jego pasterzom podjętych w 1656 r. przez Jana Kazimierza w jasnogórskich Ślubach Narodu, dla ratowania ducha wiary w polskim narodzie, poddanego formacji ideologii ateistycznej i dla duchowego przygotowania go do uczczenia Milenium Chrztu Polski, Konferencja

¹ Niniejszy artykuł opracowano głównie na podstawie sprawozdań księży proboszczów z przebiegu Nawiedzenia. Znajdują się one w referacie Duszpasterskim Kurii Metropolitalnej w Przemyślu.

² S. Wyszyński, *Śladami Nawiedzenia*, Warszawa 1999, s. 6.

³ *List pasterski Episkopatu Polski o Drugiej Wielkiej Nowennie przed rokiem 2000*, w: *Listy pasterskie Episkopatu Polski. 1945 – 2000*, cz. 2. Marki 2003, s. 1672 – 1677.

⁴ W. Jasnowska, *Nawiedzenie Matki Bożej w Polsce w znaku - kopii Jasnogórskiego Obrazu 1957 – 1985*, Jasna Góra 1985, s. 3-4.

Episkopatu Polski na czele z prymasem kard. S. Wyszyńskim wprowadziła peregrynację kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej wzdłuż ustalonej trasy we wszystkich parafiach, kościołach i kaplicach zakonnych w naszej ojczyźnie. I wkrótce, 26 sierpnia 1957 r., poczynając od archidiecezji warszawskiej, rozpoczęła się w parafiach całej Polski ta peregrynacja kopii cudownego obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej⁵.

Pierwsze Nawiedzenie we wszystkich diecezjach w Polsce trwało ponad 23 lata. Rozpoczęło się 28 sierpnia 1957 r. od katedry prymasowskiej w Warszawie, i z niemałymi przeszkodami („aresztowanie” kopii Obrazu na okres od 2. 09. 1966 r. do 18. 06. 1972 r.), zakończyło się uroczyście 12. 10. 1980 r. w Częstochowie⁶.

W diecezji przemyskiej pierwsze Nawiedzenie Matki Bożej (po „aresztowaniu” kopii Obrazu) odbywało się w symbolach świecy i ewangeliarza od 8. 03. 1970 r. (Jasło – Fara) do 11. 07. 1971 roku (Jarosław – Kolegiata). Według *Odezwy* ordynariusza biskupa Ignacego Tokarczuka, Nawiedzenie miało za cel „pogłębienie religijności i zmniejszenie uderzającej rozbieżności między deklaracjami wiary i brakiem konsekwencji w postawach indywidualnych i społecznych”⁷. Nawiedzenie dwunastu parafii i dwóch ekspozytur ówczesnego dekanatu łańcuckiego trwało od 6 do 20. 11. 1970 r.

21 marca 1985 r. biskupi polscy w swoim Liście pasterskim z okazji uroczystości Królowej Polski zapowiedzieli rozpoczęcie drugiego Nawiedzenia wszystkich parafii w Polsce, by przez wstawiennictwo Maryi, która dana jest Narodowi polskiemu ku obronie, Bóg dał „łaskę wytrwania w dobrym, przewycięzania trudności i osiągnięcia zbawienia”⁸. Drugie Nawiedzenie łączy się z Jubileuszem Drugiego Tysiąclecia Chrześcijaństwa, bowiem - piszą w swym liście Biskupi - „istnieje już własna tradycja Polaków, aby wszystkie swoje ważne sprawy rozstrzygać wobec Najświętszej Maryi Panny”⁹.

Drugie Nawiedzenie Matki Bożej Jasnogórskiej wszystkich parafii w Polsce zaczęło się 5 maja 1985 roku w Drohiczynie. Przemawiając tam ks. prymas kard. Józef Glemp powiedział: „Najświętsza Maryja... będzie zaglądała do serc, z którymi się jeszcze nie spotkała, ażeby wlać w nie światło swojej macierzyńskiej miłości i mądrości, ażeby ukazać swoją sprawiedliwość i dobroć”¹⁰. Ta

⁵ A. Wójcik, *Częstochowska Matka Boża*, Encyklopedia Katolicka, t. 3, Lublin 1979, szp. 878.

⁶ S. Gębka, *Nawiedzenie Matki Bożej w diecezji Częstochowskiej 1979-1980*, Częstochowa 2002, s. 34; W. Jasnowska, *Nawiedzenie Matki Bożej w Polsce ...*, dz. cyt. s. 4, 129.

⁷ I. Tokarczuk, *Odezwa Księdza Biskupa Ordynariusza na rozpoczęcie Nawiedzenia Matki Bożej w diecezji przemyskiej*, „Kronika Diecezji Przemyskiej”, (dalej: KDP) 2(1970), s. 71; tenże, *Słowo pasterskie do duchowieństwa z okazji Nawiedzenia naszej diecezji przez Matkę Bożą*, tamże, s. 72.

⁸ *List pasterski Episkopatu Polski z okazji Uroczystości Królowej Polski o rozpoczęciu drugiego Nawiedzenia wszystkich parafii w Ojczyźnie*, w: *Listy Pasterskie Episkopatu Polski 1945 – 2000*, cz. 2, Marki 2003, s. 1461.

⁹ Tamże, s. 1464.

¹⁰ J. Glemp, *Wielka opiekunka Narodu*, w: *Z Jasnogórskiego szczytu. Homilie głoszone w uroczy-*

druga peregrynacja kopii Obrazu niejako dopełniła w sposób bardzo konkretny drugą wielką Nowennę przygotowującą Kościół w Polsce, po upadku rządów totalitarnych, do wejścia w roku 2000 w trzecie tysiąclecie Kościoła powszechnego¹¹.

Drugie Nawiedzenie Matki Bożej w kopii obrazu jasnogórskiego w parafiach archidiecezji przemyskiej trwało od 24 sierpnia 2002 roku (Przemyśl – Archikatedra) - do 18 grudnia 2003 r. (Jarosław - parafia pod wezwaniem Chrystusa Króla). Uroczyste natomiast zakończenie peregrynacji kopii obrazu Matki Bożej w archidiecezji przemyskiej (połączone z dziękczynieniem za kanonizację ks. biskupa Józefa Sebastiana Pelczara) odbyło się 19 – 20 grudnia 2003 r. w archikatedrze przemyskiej pod przewodnictwem ks. prymasa Józefa Glempa¹². Z peregrynacją kopii Obrazu w archidiecezji związany był Rok Maryjny¹³, któremu przyświecał duszpasterski program: *Z Maryją ku pogłębionej wierze*¹⁴. Ordynariusz przemyski ks. arcybiskup metropolita Józef Michalik w kontekście tego programu i potrzeb społecznych, wyraził swoje głębokie przekonanie, że „pobożność maryjna jest najłatwiejszą drogą do pogłębienia wiary i uruchomienia w sobie motywów do naśladowania ufności, poświęcenia, dobroci i miłości, którą Maryja okazywała Jezusowi i ludziom”¹⁵.

Tym razem - po upadku systemu władzy totalitarnej - peregrynacja kopii Obrazu w archidiecezji przemyskiej przebiegała bez zakłóceń ze strony władz państwowych, a nawet przeciwnie: władze na szczeblu poszczególnych gmin aktywnie włączały się w realizację programu uroczystości Nawiedzenia Obrazu w parafiach znajdujących się na ich terenie.

2. Przebieg Nawiedzenia w dekanacie Łańcut II

2. 1. Dekanat Łańcut II

Dekanat Łańcut II (wcześniej nazywany zachodnim pod wezwaniem Chrystusa Króla) został erygowany z datą 1. 01. 1987 r. przez ordynariusza diecezji ks. bpa I. Tokarczuka. Do nowo powstałego wówczas dekanatu Łańcut II

stości Maryjne (1981-2003), Częstochowa 2004, s. 91.

¹¹ M. Kowalczyk, *Maryjne dziedzictwo Prymasa Tysiąclecia w programie Jubileuszu Jasnogórskiego*, „Communio” 3 (123) 2001, s. 111-119; P. Góralczyk, *Kościół w Polsce po śmierci Stefana kardynała Wyszyńskiego*, tamże, s. 125 – 126.

¹² J. Michalik, *Naśladując Chrystusa miłosiernego za wzorem św. Józefa Sebastiana*, bpa. Program duszpasterski na rok 2004, „Kronika Archidiecezji Przemyskiej” (dalej: KAP), 4(2003), s. 116-117.

¹³ Tamże, s. 115.

¹⁴ J. Michalik, *Z Maryją ku pogłębionej wierze*. (List pasterski na Adwent) KAP, 3 – 4(2001), s. 76 – 80; tenże, *Pogłębiamy wiarę za przykładem Maryi*. (List pasterski przed Peregrynacją). KAP, 1-4(2002), s. 119 – 124; W. Partyka, *Modlitewnik Peregrynacji*, Przemyśl 2002, s. 9, 28 i 39.

¹⁵ J. Michalik, *Z Maryją ku pogłębionej wierze...* dz. cyt. s. 78.

zostały włączone ze „starego” dekanatu łańcuckiego następujące parafie: Biało-
brzegi, mające w 2002 roku - 3 564 mieszkańców, Cierpisz - 800 mieszkańców,
Czarna - 1 659, Handzlówka – 1500, Kraczkowa - 3 260, Krzemienica - 2 500,
Łańcut - Chrystus Król - 3 500 i Łańcut - Podzwierzyniec z kapelanią w Woli
Małej - 3 350 mieszkańców, oraz zostały przyłączone dwie parafie z dekanatu
żołyńskiego: Dąbrówki - 1 473 i Wola Dalsza - 1 490 mieszkańców¹⁶. Pierw-
szym dziekanem dekanatu Łańcut II został mianowany proboszcz Krzemienicy –
ks. Stanisław Duda. Po śmierci dziekana ks. Dudy (23.04. 1987 r.) dziekanem
dekanatu Łańcut II został mianowany ks. Czesław Lech. Dwa lata później bp
Tokarczuk wyłączył parafię Krzemienicę z dekanatu Łańcut II i przyłączył ją do
dekanatu Łańcut I. Odtąd do dekanatu Łańcut II (od r. 2002 - pod wezwaniem
św. Józefa¹⁷) należy 9 parafii.

2. 2. Terminarz Nawiedzenia parafii w dekanacie Łańcut II¹⁸

31 marca, poniedziałek, godz. 17⁰⁰ – 1 kwietnia 2003 r. godz. 16³⁰ - parafia pod
wezwaniami Imienia Najświętszej Maryi Panny w Czarnej,
1 – 2 IV - parafia p. w. Matki Bożej Królowej Polski w Dąbrówkach,
2 – 3 IV - parafia p. w. Matki Bożej Różańcowej w Woli Dalszej,
3 – 4 IV - parafia p. w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Biało-
brzegach,
4 - 5 IV - parafia p. w. św. Józefa w Łańcucie - Podzwierzyńcu,
5 – 6 IV - parafia p. w. Chrystusa Króla w Łańcucie,
6 - 7 IV - parafia p. w. św. Mikołaja bpa w Kraczkowej,
7 - 8 IV - parafia p. w. św. Jana Chrzciciela w Cierpiszu,
8 - 9 IV - parafia p. w. Świętych Piotra i Pawła w Handzlówce. Po uroczystym
nabożeństwie pożegnania, w środę o godzinie 16²⁰ kopia obrazu Matki Bożej
Częstochowskiej została uroczyście przekazana do parafii pod wezwaniem Mat-
ki Boskiej Bolesnej w Grzegorzówce – Wólce w dekanacie białozymskim.

2. 3. Przebieg przygotowania dalszego parafii do Nawiedzenia

Zgodnie z rozporządzeniem ordynariusza diecezji niezwykle uroczy-
stość Nawiedzenia parafii przez kopię cudownego Obrazu Pani Jasnogórskiej
była poprzedzona przygotowaniem wiernych duchowym i materialnym dalszym
i bliższym. W swoich *Listach pasterskich* następca ks. abpa Tokarczuka - ks.
abp metropolita Józef Michalik wskazywał, że w przygotowaniu najważniejsza
jest *treść duchowa, nawrócenie, zmiana życia, atmosfera modlitewna i całe we-*

¹⁶ KDP, 1-2 (1987), s. 57; *Rocznik Archidiecezji Przemyskiej 2002*, (dalej: RAP), Przemysł 2002,
s. 337, 349-358.

¹⁷ RAP 2002, s. 347.

¹⁸ W. Partyka, *Modlitewnik ...*, s. 32.

wewnętrzne przeżycie, pogłębiające wiarę i ułatwiające ludziom nawiązanie kontaktu z Bogiem, należy ożywić we wspólnocie parafialnej umiłowanie Biblii, które wyrazi się w czytaniu Pisma Świętego w rodzinach, a także w celebracji nabożeństw biblijnych we wspólnocie parafialne. (...) W dalszym ciągu należy pracować nad tworzeniem grup apostołskich¹⁹.

W liście na Adwent 2001 r. zatytułowanym „Z Maryją ku pogłębionej wierze” ordynariusz abp Michalik zasugerował konkretne „tematy do refleksji i modlitwy” na pierwsze miesiące nowenny przed rozpoczęciem peregrynacji, np. w grudniu: *Nie lękajcie się świętości*, w styczniu 2002 r.: *Wdzięczność za dar macierzyństwa i ojcostwa*, w lutym: *Naszą troskę o wychowanie dzieci powierzmy Jezusowi i Maryi*, a w marcu: *Spotkanie z Matką na krzyżowej drodze Jezusa*.

Wiadomo, że główny ciężar przygotowania i przebiegu Nawiedzenia w parafiach spoczywał na księżach proboszczach i wikariuszach. Referat Duszpasterski Kurii Metropolitalnej systematycznie zaopatrywał proboszczów w odpowiednie instrukcje i materiały duszpasterskie do *nowenny miesięcy* oraz pomoce służące przygotowaniu i owocnemu przeżywaniu głównej uroczystości Nawiedzenia w parafii²⁰.

2. 3. 1. Przygotowanie duchowe

Nawiedzenie obrazu Matki Bożej było szczególną szansą do pogłębienia wiary we wspólnotach parafialnych. Z *Dokumentacji uroczystości peregrynacji Obrazu Nawiedzenia* w dekanacie Łańcut II w 2003 r. wynika, że zgodnie z kurialnymi *Materiałami Duszpasterskimi na Nawiedzenie* wszystkie parafie dekanatu przed uroczystością Nawiedzenia parafii urządzały w I lub II niedzielę dziewięciu kolejnych miesięcy nowennę adoracji Najśw. Sakramentu.

Dla pogłębienia wiary i odnowy moralnej wiernych, omawiano w kazaniach rekolekcyjnych, niedzielnych i na katechezach obowiązek zachowywania przykazań Bożych, propagowano czytanie prasy katolickiej, Pisma św. Oczywiście, także kazania i katechezy często były tematycznie związane z hasłem Peregrynacji „z Maryją ku pogłębionej wierze”. Zatem dominowały kazania o Bożym macierzyństwie Maryi - opiekunce wszystkich ludzi, ale także o historii Obrazu Jasnogórskiego, pierwszej Peregrynacji, ...

Sporo uwagi poświęcano również przypominaniu „starych” i uczeniu nowych pieśni maryjnych.

¹⁹ J. Michalik, Listy pasterskie: *Z Maryją ku pogłębionej wierze...*, dz. cyt.; *Pogłębiajmy wiarę...*, dz. cyt., *Z Maryją umiłować Chrystusa ...*, dz. cyt.

²⁰ Np. cytowane już Listy duszpasterskie abp Michalika; Partyka, *Modlitewnik...*, S. Haręzga, *Rekolekcje przed Nawiedzeniem*, Przemyśl 2002.

2. 3. 2. Przygotowanie materialne

Sporządzona przez proboszczów *Dokumentacja Uroczystości Peregrynacji* w poszczególnych parafiach dekanatu Łańcut II wykazuje, że mieszkańcy każdej parafii gorliwie przygotowywali się do podniosłego wydarzenia religijnego, jakim była peregrynacja kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Chętnie mobilizowali się do zrealizowania różnych, często kosztownych czynów materialnych na rzecz kościoła i swojej parafii. Oto dla przykładu: w Białobrzegach podjęto starania o budowę kaplicy pogrzebowej, w Cierpiszu i Czarnej wykonano nowe ogrodzenie kościołów, poszerzono place kościelne, wyłożono asfaltem główne aleje cmentarzy parafialnych, wykonano nowe nagłośnienie kościołów. W kościołach parafii: Dąbrówki, Handzlówka, Kraczkowa, Łańcut – Chrystusa Króla, Łańcut - św. Józefa i Woli Dalszej przeprowadzono remonty, konserwację, malowanie, wymianę stropów i posadzki, odnowienie malarstwa ściennego²¹.

Proboszczowie wszystkich parafii dekanatu Łańcut II postarali się o wydrukowanie estetycznych folderów – programów Nawiedzenia kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, w których zamieścili także program rekolekcji przed Nawiedzeniem parafii, porządek samej uroczystości Nawiedzenia kopii obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej, *Akt oddania się rodzin w opiekę Matki Bożej* oraz krótką *Odezwę ks. proboszcza do swoich Parafian* zapraszającą ich do udziału w rekolekcjach i uroczystości Nawiedzenia.

2. 4. Blizsze, bezpośrednie przygotowanie parafii do Nawiedzenia

2. 4. 1. Przygotowanie duchowe

Korzystając nadal z *Dokumentacji uroczystości peregrynacji kopii Obrazu Nawiedzenia* w parafiach dekanatu Łańcut II zauważamy, że bliższe przygotowanie duchowe w poszczególnych parafiach rozpoczynało się przeważnie dwa miesiące przed Nawiedzeniem kopii Obrazu. W tym okresie większość parafii urządziła Nowennę tygodni adoracji Najświętszego Sakramentu. (Księża korzystali tutaj z *Materiałów Duszpasterskich* wydawanych przez Kurię Metropolitalną w Przemyślu, gdzie znajdowały się teksty adoracji Najświętszego Sakramentu, homilie na niedziele i niekiedy katechezy na temat Nawiedzenia). Urządzano uroczyste apele jasnogórskie, nauczano nowych pieśni maryjnych (np. *Jasnogórska Pani, Tyś naszą hetmanką ...*, *Witaj Królowo i Matko nasza ...*).

²¹ *Dokumentacja uroczystości peregrynacji Obrazu Nawiedzenia* w wymienionych w tekście parafiach.

Do wszystkich rodzin parafii - poprzez ministrantów, wolontariuszy i radnych parafialnych dotarły foldery - zaproszenia przygotowane przez proboszczów, zawierające szczegółowy program rekolekcji i głównej uroczystości Nawiedzenia.

Uwieńczeniem „nowenny tygodni przygotowania” były 4-5 - dniowe rekolekcje (lub misje w Woli Dalszej, a w Handzlówce - renowacja misji) i spowiedź wiernych we wszystkich parafiach dekanatu²². Rekolekcje te odegrały istotną rolę w przygotowaniu parafii do Nawiedzenia. Z wypowiedzi proboszczów z dekanatu Łańcut II wynikało, że w większości rekolekcjoniści podejmowali w swoich naukach ogólnych, a zwłaszcza stanowych, trudne problemy: małżeństwa niesakramentalne, skłócone i rozbite rodziny, aborcja, pijaństwo, nieuczciwość w życiu społecznym, ożywienie życia religijnego w rodzinach (modlitwa, życie sakramentalne), współodpowiedzialność za Kościół powszechny i lokalny. Oczywiście, rekolekcjoniści przygotowani do pełnienia takiej misji, odpowiednio kładli też akcent na pozytywne formowanie wiernych do odpowiedzialnego życia chrześcijańskiego.

Udział wiernych w rekolekcjach i spowiedzi przed Nawiedzeniem we wszystkich parafiach omawianego dekanatu był zadowalający²³.

W czasie rekolekcji (misji) przed Nawiedzeniem były zbierane specjalne deklaracje duchowych darów (*Mój dar duchowy dla Matki Najświętszej z racji Nawiedzenia Archidiecezji Przemyskiej...*). I tak np. w parafii Czarna złożono 352 kart, w par. Łańcut św. Józefa - 410 kart, w par. Kraczkowa ok. 650 z oznaczonymi na nich konkretnymi kilkoma darami duchowymi (najczęściej: w sposób chrześcijański przeżywać niedzielę, czytać Pismo św., ograniczyć „oglądanie telewizji”, abstynencja od alkoholu i papierosów, angażować się w życie parafialne, codziennie odmawiać Różaniec, wyrażać się kulturalnie...)²⁴. W parafiach: Czarna, Kraczkowa, Wola Dalsza powstały nowe 20-osobowe Róże Różańcowe, lub uzupełniono dotychczasowe 15-osobowe do 20-osobowych Róż Różańcowych Rodzin²⁵. Należy w tym miejscu zauważyć słuszną radę ks. metropolity przemyskiego, „*aby ks. proboszczowie w najbliższym roku zwrócili uwagę na dary duchowe składane w czasie peregrynacji, rozpoznali je i pomogli wykonać, bo są świadectwem wiary i miłości, jako wyraz szczególnych, konkretnych pragnień swoich parafian*”²⁶.

²² Dokumentacja.... - wszystkie parafie dekanatu Łańcut II.

²³ Dokumentacja ... - wszystkie parafie dekanatu Łańcut II.

²⁴ Dokumentacja ..., wszystkie parafie dekanatu Łańcut II.

²⁵ Dokumentacja ..., parafie: Czarna, Kraczkowa, Wola Dalsza.

²⁶ J. Michalik, *Naśladować Chrystusa miłosiernego za wzorem św. Józefa S. Pelczara bpa*. Program duszpasterski na rok 2004, KAP nr 4(2003), s. 115.

2. 4. 2. Przygotowanie materialne

Jak wynika z *Dokumentacji uroczystości peregrynacji Obrazu Nawiedzenia* w dekanacie Łańcut II, we wszystkich tutejszych parafiach było spontaniczne, niezwykle wprost zaangażowanie parafian w „królewskie” dekorowanie trasy przejazdu Obrazu. Zazwyczaj ustawiano trzy bogato przybrane bramy: dwie bramy z hasłami powitalnymi przy wjeździe na teren parafii i na plac kościoła parafialnego, oraz bramę pożegnalną na granicy z parafią, do której udawał się Obraz. Nadto cała trasa przejazdu Obrazu była udekorowana flagami i chorągwiami maryjnymi, papieskimi, narodowymi, emblematami i symbolami maryjnymi, wieloma napisami - hasłami, kwiatami, lampionami na palikach, różnokolorowymi proporczykami. Podobnie dekorowano budynki prywatne i publiczne, a w ich oknach umieszczano obrazy religijne. Wspaniale przyozdabiano kwiatami wnętrza kościołów i ołtarze, na wieżach kościelnych wywieszano flagi maryjne, papieskie i narodowe. W znaczącej części te różne dekoracje zostały wykonane przez samych parafian, którzy dla Matki Bożej nie szczędzili czasu, pomysłowości, pieniędzy, trudu. Można dodać, że część dekoracji, trony dla Obrazu, niektórzy proboszczowie wypożyczali w parafiach, w których już wcześniej odbyła się uroczystość Nawiedzenia.

Proboszczowie byli zaskoczeni i wzruszeni niezwykle aktywną postawą ludzi, wielkim zaangażowaniem parafian w dekorowanie trasy przejazdu Obrazu, domów, kościoła, ofiarnością parafian na renowacje świątyń. Gdy im dziękowali za ofiarność, zaangażowanie, często słyszeli od ludzi: „zrobiliśmy to z miłości do Matki Bożej. Ona nam to wszystko najlepiej wynagrodzi”²⁷.

2. 5. Uroczystość Nawiedzenia w parafiach

Jak wynika z relacji księży proboszczów zawartych w *Dokumentacji uroczystości Peregrynacji* w parafiach dekanatu Łańcut II i z osobistej obserwacji, szczegółowo odgórnie określony schemat Uroczystości Nawiedzenia Matki Bożej był we wszystkich parafiach dekanatu dokładnie przestrzegany. Główna uroczystość peregrynacyjna składała się z następujących części:

1. Modlitewne oczekiwanie na powitanie Obrazu Nawiedzenia, co oznajmiano parafianom przez 5 - minutowe dzwonięcie. Tym sygnałem wszyscy parafianie byli zaproszeni do wspólnej modlitwy, której w kościele przewodniczył ks. re-kolekcjonista.

2. Około godz. 16³⁰ z kościoła wyruszała procesja (krzyż, chorągwie, feretrony, ministranci, duchowieństwo w ornatach, strażacy z OSP (w Czarnej i Handzlówce) orkiestra dęta (w Czarnej, Handzlówce, Woli Dalszej), kobiety i

²⁷ Spostrzeżenia proboszczów parafii z dekanatu Łańcut II.

- mężczyźni w regionalnych strojach (w Białobrzegach, Czarnej, Dąbrówkach, Handzlówce i Kraczkowej), dzieci ubrane w stroje I-komunijne (Cierpisz, Czarna), młodzież i starsi mieszkańcy - do miejsca powitania Obrazu Nawiedzenia²⁸.
3. Po przywiezieniu i wyjęciu Obrazu ze samochodu – kaplicy, miejscowy ks. proboszcz na powitanie z największą czcią całował Obraz.
4. Następnie w procesji, przy wspólnym śpiewie, ostrożnie na ramionach nieśli Obraz kolejno: strażacy, ojcowie, matki, młodzież żeńska, i w końcu młodzież męska.
5. O godz. 17⁰⁰, po ustawieniu Obrazu w kościele na specjalnym tronie, na powitanie Matki Bożej Częstochowskiej najczęściej śpiewano 3-krotnie: *O, Maryjo, witam Cię*, następnie miejscowy ks. proboszcz okadzał Obraz, została odczytana ewangelia o nawiedzeniu przez Najświętszą Maryję św. Elżbiety, a potem wszyscy zgromadzeni śpiewali kantyk *Uwielbiaj, duszo moja, sławę Pana mego ...*
6. Ks. dziekan odczytywał telegram - błogosławieństwo od Ojca św.
7. Następnie ks. proboszcz i dwuosobowa delegacja z poprzedniej parafii Nawiedzenia w ciszy składali na pożegnanie wiązanek kwiatów przed Obrazem Matki Bożej.
8. Następowo teraz powitanie - hołd dla Matki Bożej składany przez miejscowego ks. proboszcza, przedstawiciela lokalnej władzy; np. w Czarnej przez wójta gminy, radnego parafialnego, przedstawiciela rodziców, młodzieży i dzieci. Osoby przedstawiał rekolekcjonista, a powitaniem - hołdem były przemówienia, deklamacje wierszy, śpiew pieśni powitalnych i złożenie wiązanek kwiatów przed Obrazem.
9. Kulminacyjnym punktem hołdu była uroczysta koncelebrowana Msza św. według formularza o Matce Bożej Częstochowskiej, zawsze pod przewodnictwem biskupa²⁹, który też wygłaszał kazanie o tematyce maryjnej, W Czarnej w swoim kazaniu bp Stefan Moskwa wykazał, że królowanie Maryi Polakom sprowadza się do stałej Jej opieki nad narodem Polskim.
10. W sześciu parafiach dekanatu Łańcut II, podczas uroczystej Mszy św. Nawiedzenia księża biskupi po wygłoszeniu kazania udzielili przygotowanym gimnazjalistom sakramentu Bierzmowania³⁰.
11. Po Mszy św. biskup poświęcał przygotowany obraz (obrazy) Matki Bożej Częstochowskiej do Małej Peregrynacji w rodzinach parafii.

²⁸ *Dokumentacja ...* z wymienionych parafii oraz z własnej obserwacji autora.

²⁹ Z *Dokumentacji uroczystości... parafii dekanatu Łańcut II* wynika, że abp Michalik przewodniczył uroczystości Nawiedzenia w Łańcucie – Podzwierzyńcu, Handzlówce i w Woli Dalszej; bp Moskwa w Czarnej, Cierpiszu, Łańcucie – Chrystusa Króla i 2-krotnie w Łańcucie-Podzwierzyńcu, gdzie odprawił Mszę św. w kaplicy w Woli Małej i (na Pożegnanie) w Podzwierzyńcu, podczas której udzielił młodzieży Bierzmowania; a bp Szal przewodniczył Mszy św. w Białobrzegach, Dąbrówkach i Kraczkowej.

³⁰ *Dokumentacja...*, parafia Białobrzegi, Cierpisz, Czarna, Handzlówka, Kraczkowa i Łańcut-Podzwierzyńiec.

12. Po uroczystej Mszy św. Nawiedzenia rozpoczynało się nocne modlitewne czuwanie parafian.

13. O godz. 21⁰⁰ odbywał się w parafiach ubogacony tekstami adoracyjnymi Apel Jasnogórski, który, zdaniem księży proboszczów, gromadził we wszystkich kościołach parafialnych dekanatu dużo ludzi. Po Apelu około godziny 21³⁰ gromadziła się przy Obrazie młodzież³¹ na swoje czuwanie, a od godz. 23⁰⁰ starsi parafianie odmawiali przed Obrazem część Różańca św., najczęściej Bolesną - w intencji zmarłych.

14. O północy była Msza św. „Pasterka Maryjna” z formularzem „O Maryi - Matce Kościoła” z kazaniem, koncelebrowana przez kapłanów - rodaków i księży pracujących wcześniej w parafii Nawiedzenia, i z udziałem rodaków - braci i siostr zakonnych. Msza „Pasterka Maryjna” gromadziła wielu parafian, którzy licznie przyjmowali Komunię św. Był to wspaniały hołd wdzięczności osób duchownych oraz ich rodzin za łaskę powołania do stanu duchownego okazany Panu Bogu w dniu nawiedzenia rodzinnej parafii przez Jasnogórską Panią.

15. Po „Pasterce” do godz. 7⁰⁰ trwało osobiste modlitewne czuwanie przy kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej dość licznych grup mieszkańców z wyznaczonych rejonów (przysiółków, ulic, numerów domów ...). Następnie śpiewano Godzinki o Niepokalanym Poczęciu Najśw. Maryi Panny, po czym odprawiano Mszę św. z kazaniem maryjnym. Po Mszy św. trwało godzinne czuwanie przy obrazie najpierw niewiast, a następnie osób starszych i chorych, dla których była znowu odprawiona Msza św. O godz. 12⁰⁰ śpiewano „Anioł Pański” w intencji dzieci i matek w stanie błogosławionym. O godz. 13⁰⁰ rozpoczynało się modlitewne czuwanie dzieci szkolnych i gimnazjalnych, a następnie czuwanie modlitewne młodzieży bierzmowanej.

(W parafiach Białobrzegi i Łańcut – św. Józefa w godzinach przedpołudniowych drugiego dnia Nawiedzenia, kopia obrazu Matki Bożej Częstochowskiej została przewieziona do kościołów filialnych w Korniaktowie i Woli Małej, i tam w obecności Obrazu została odprawiona Msza św. a następnie urządzono 90-cio minutowe modlitewne czuwanie³²).

16. O godz. 15⁰⁰ zaczynały się w parafiach nabożeństwa pożegnania kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Najpierw licznie zgromadzeni wierni odmawiali Koronkę do Miłosierdzia Bożego, następnie uczestniczyli we Mszy św., po której miejscowy ks. proboszcz na pożegnanie odczytywał przed świętą Podobizną Maryi Akt zawierzenia parafii Matce Bożej Częstochowskiej. Po 3 - krotnym odśpiewaniu „*Maryjo, Królowo Polski, jestem przy Tobie, pamiętam, czu-*

³¹ Dokumentacja ..., Foldery „Z Maryją w trzecie Tysiąclecie” – z wszystkich parafii dekanatu. W czuwaniu modlitewnym uczestniczyła młodzież z: Caritasu Szkolnego, Eucharystycznego Ruchu Młodych, Grup Misyjnych, KSM, RAM. (Odczytywano teksty medytacyjne, śpiewano Litanię Loretańską, odmawiano część Różańca św., śpiewano pieśni).

³² Dokumentacja ..., parafie Białobrzegi i Łańcut - św. Józefa.

wam” lub „*O Maryjo, żegnam Cię*” parafianie odprowadzali Obraz do samochodu - kaplicy, który przewoził go do następnej parafii na godzinę 17⁰⁰.

Cennymi owocami Nawiedzenia parafii były: powszechne korzystanie z sakramentu Pokuty i, co za tym idzie, podobnie masowe przystępowanie do Komunii św.³³, uregulowanie kilku niesakramentalnych związków małżeńskich np. w parafiach Białobrzegi i Czarnej³⁴, przyrzeczenia złożone przez parafian Czarnej, Handzlówki, Kraczkowej, Łańcuta - św. Józefa udania się w pielgrzymce na Jasną Górę³⁵, postanowienia parafian z Białobrzegów, Czarnej, Handzlówki, Kraczkowej, Łańcuta św. Józefa - świętowania rocznic Nawiedzenia; nadto mieszkańcy Handzlówki postanowili wybudować grotę Maryjną przy swoim kościele parafialnym dla upamiętnienia Nawiedzenia Jasnogórskiej Panny³⁶.

Na koniec można ogólnie skonstatować, że drugie Nawiedzenie kopii obrazu Jasnogórskiego w parafiach dekanatu Łańcut II uzewnętrzniło wielką siłę wiary tutejszych wiernych i wywołało błogosławione skutki w okresie dużych przemian społecznych i gospodarczych w naszej ojczyźnie. Dzięki wielkiemu wkładowi trudu księży proboszczów i wikariuszy, rekolekcjonistów, biskupów i samych wiernych, przebieg Nawiedzenia i jego rezultaty można uznać za imponujące, gdyż zdaniem wszystkich księży proboszczów, zauważalnymi owocami Nawiedzenia były: ożywienie, pogłębienie i odważne dawanie świadectwa swojej wiary, wzrost pobożności, zwłaszcza maryjnej oraz gorliwsze spełnianie praktyk religijnych, a niejednokrotnie - gruntowna przemiana życia niektórych parafian.

³³ *Dokumentacja ...*, wszystkie parafie dekanatu Łańcut II.

³⁴ *Dokumentacja ...*, w Białobrzegach – 1 para, w Czarnej – 2 pary.

³⁵ *Dokumentacja ...* z parafii Czarna, Handzlówka, Kraczkowa, Łańcut – św. Józefa.

³⁶ *Dokumentacja ...*, z wymienionych w tekście parafii.